Seitsmes rahvusvaheline teoreetilise, matemaatilise ja rakenduslingvistika olümpiaad

Wrocław (Poola), 26.–31. juuli 2009

Individuaalvõistluse ülesannete lahendused

Ülesanne nr 1. Siin on sõnad, millest moodustatakse sulka keele arvsõnad:

- tgiang 1, lomin 2, korlotge 3, korlolo 4, ktiëk 5, mhelom 20;
- hori orom liitmine, lo kahekordistamine;
- a ainsus, o mitmus (alates 3-st).

Nimisõnadel on erinevad vormid kahe arvu jaoks (tu, sngu; vhoi, vuo). Eksisteerivad eraldi sõnad nelja kookospähkli ja kahe ning nelja leivapuu vilja jaoks (ngausmia, moulang, ngaitegaap). Vastused

- (a) a ksie a tgiang: 1 kookospähkel
  - o ngaitegaap a korlotge: 12 leivapuu vilja
  - o ngausmia a ktiëk: 20 kookospähklit
  - o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang: 11 beetlipähklit
- (b) 2 jamsijuurt: a lo tu a lomin
  - 14 jamsijuurt: o sngu a lo ktiëk hori orom a korlolo
  - 15 leivapuu vilja: o ngaitegaap a korlotge hori orom a moulang hori orom a tgiang
  - 20 beetlipähklit: o vuo a mhelom

Ülesanne nr 2. Nko kirja kirjutatakse ja loetakse paremalt vasakule. Kiri on alfabeetiline: igale tähele vastab kaashäälik või täishäälik. Tähed on sõna sees omavahel seotud.

(a) Tilde täishääliku kohal tähistab kõrget tooni, selle puudumine aga madalat tooni. Kuid täishäälik on keskmise tooniga, kui ta on tähistatud samuti kui eelmine (mõlemad tildega või mõlemad ilma).

(b) Kui kahes kõrvuti olevas silbis on samasugune täishäälik ja mõlemad peaksid olema kirjutatud ühtmoodi, kirjutatakse tegelikult ainult teine täishäälik.

인어에는 - kòloló	létere — 11149
ለ Δ igs — $f t$ ám $f e}$ ne	bìlakóro — <u>¬tHĨ٩Ŷ</u> F
— wólowolo — wólowolo	jàmanaké — ﻣﻄﻄާ菹ެܓʕ

Ülesanne nr 3. Näeme, et samal nädalapäeval sündinud laste nimed algavad sarnaste häälikutega:

- $\bullet$ esmaspäev: <u>k</u>aun mya?, <u>kh</u>in le nwe, <u>kh</u>ain min thun, <u>k</u>eþi thun
- teisipäev: zeiya co, su mya? so, susu win, shan thun, shu man co
- kolmapäev: win i mun, lwin koko, win co aun, yadana u, yinyin myin
- neljapäev: pan we, pyesoun aun, mimi khain, phoun nain thun, myo khin win
- laupäev: thoun un, ne lin, tin maun la?, the? aun, tin za mo

Vastused:

- ŋwe siŋþu 13. 07. 2009 (esmaspäev);
- **so mo co** 16. 06. 2009 (teisipäev);
- yε auη naiη 24. 06. 2009 (kolmapäev),
- daliya 18. 07. 2009 (laupäev),
- <u>e</u> tių 14. 06. 2009 (pühapäev: andmetes ei ole pühapäeval sündinud lapsi ega täishäälikuga algavaid nimesid),
- phyuphyu wi
η 09. 07. 2009 (neljapäev).

Ülesanne nr 4.

Kui sulghäälik juure koosseisus	ja täishäälik sufiksis on a ,	ja täishäälik sufiksis on i ,
on heliline	on rõhk sufiksil.	on rõhk juurel.
on helitu	on rõhk juurel.	on rõhk sufiksil.

- (a) See reegel toimib, kui juure sees on just üks sulghäälik. Kui neid on kaks (*bhāg-a-*, *pad-a-*, *pat-i-*) või pole ühtegi (*us-ri-*), siis pole rõhu asukohta võimalik määrata.
- (b) $m\dot{r}dh$ - $r\acute{a}$ -, $ph\acute{e}$ -na-, stu- $t\acute{\iota}$ -, tan- $t\acute{\iota}$ -, $bh\bar{a}r$ - $\acute{a}$ -, $d\bar{u}$ - $t\acute{a}$ -, $sv\acute{a}p$ -na-, $bh\acute{u}$ - $m\acute{\iota}$ -, ghar- $m\acute{a}$ -, $gh\acute{r}$ - $r\acute{a}$ -, g

Ülesanne nr 5. Nahuatli laused algavad öeldisega. Alus ja sihitis (või sihitised) järgnevad suvalises järjekorras, kusjuures nende ees on in (määratud artikkel).

Tegusõna saab järgmised prefiksid:

- alus: *ni* ains. 1. pers., *ti* ains. 2. pers., —— ains. 3. pers.;
- sihitis: $n\bar{e}ch$ ains. 1. pers., mitz- ains. 2. pers., k- ains. 3. pers.;
- veel üks sihitis: $t\bar{e}$ 'kedagi, kellelegi', tla- 'midagi'.

Samuti järgmised sufiksid:

- 'sundima ...':
  - $\langle$ sihitu tegusõna $\rangle$ -tia (eelneva i pikenemisega),
  - ⟨sihiline tegusõna⟩-ltia;
- '... jaoks tegema': -lia (eelneva a muutumisega i-ks).

Sama tegevus sihitisega ja ilma väljendatakse tihti eri verbidega. Vastused:

(a)	18.	tiktlazohtlaltia	sa sunnid naist armastama puuseppa;
		$in \ zihuar{a}tl \ in \ kuauhxar{i}nki$	sa sunnid puuseppa armastama naist
	19.	$nar{e}chtzar{a}htzar{i}tia$	ta sunnib mind karjuma
	20.	$tikhuar{\imath}teki$	sa lööd teda
	21.	$nikar{e}huilia\ in\ kikatl\ in\ tar{\imath}zar{\imath}tl$	ma laulan laulu manatarga jaoks
	22.	$nikneki\ in\ ar{a}tar{o}lli$	ma soovin atolit
	23.	$mitztlakar{a}hualtia$	ta sunnib sind jätma midagi
(b)	24.	ta sunnib mind atolit valmistama	$nar{e}chchar{\imath}hualtia\ in\ ar{a}tar{o}lli$
	25.	sa valmistad veini kellegi jaoks	$tiktar{e}char{\imath}huilia\ in\ oktli$
	26.	manatark sunnib sind magama	$mitzkochar{\imath}tia\ in\ tar{\imath}zar{\imath}tl$
	27.	ma laulan midagi	$nitlaar{e}hua$
	28.	ma kukun	nihuetzi